**UDSKRIFT**

**AF**

**HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS DOMBOG**

# HØJESTERETS KENDELSE
## afsagt torsdag den 14. februar 2019

**Sag**

Anklagemyndigheden
mod
KÆ
(advokat Jane Ranum)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Glostrup den 15. marts 2018 og af Østre Landsrets 17. afdeling den 26. april 2018.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Poul Dahl Jensen, Vibeke Rønne, Kurt Rasmussen og Jens Kruse Mikkelsen.

**Påstande**

KÆ har nedlagt påstand om, at politiets ransagning af hans mobiltelefon den 29. august 2017 ikke godkendes.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

**Sagsfremstilling**

KÆ blev den 29. august 2017 anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. og 2. pkt., ved i forening med en række andre personer at have modtaget, besiddet og videreoverdraget euforiserende stoffer.

Ved anholdelsen blev KÆ fundet i besiddelse af en mobiltelefon, der med hans mundtlige samtykke blev beslaglagt af politiet. I forbindelse med beslaglæggelsen besluttede politiet at ransage telefonen. Af politirapport af 12. oktober 2017 fremgår bl.a.:

> ”Anholdte blev … anmodet om at oplyse kode eller afgive sit fingeraftryk til åbning af hans telefon.
>
> Anholdte, KÆ ønskede ikke at bistå politiet med at åbne telefonen.
>
> [En politikommissær] resolverede, at telefonen skulle åbnes for at undgå fjernsletning eller på anden måde sletning af telefonens indhold.
>
> Hvorfor anholdte, som ikke ønskede at bistå politiet, efter eget ønske, blev ilagt håndjern og herunder afgav sit fingeraftryk med en tommelfinger, hvorved telefonen kunne åbnes.
>
> Dette blev foretaget af [2 politiassistenter] samt vidne [3. politiassistent].”

Af politirapport af 23. oktober 2017 fremgår herudover bl.a.:

> ”I forbindelse med udlæsning af data fra telefonen, var denne forsynet med ukendt kode som ejeren ikke ønskede at oplyse til Politiet.
>
> Telefonen blev låst op idet ejerens tommelfinger blev sat på telefonens fingeraftrykslæser.
>
> I forbindelse med udlæsning af telefonen, var der en risiko for at denne ville genstarte, hvilket den også gjorde. Det var ikke muligt at fjerne koden helt, da jeg ikke kendte den.
>
> Da jeg kontaktede sagsbehandlerne, fik jeg oplyst at ejeren var kørt til Vestre Fængsel, hvorfor det derfor ikke var muligt at foretage en endelig udlæsning af telefonen.
>
> Telefonen var forsynet med Android styresystem. Pinkode til dette styresystem skal benyttes ved genstart af telefonen, samt inden for 48 timer hvor telefonen ikke har været låst op på alternativ måde. Det er muligt for producenten at ændre på tidshorisonten, men ikke for brugeren.”

Ved mail af 27. oktober 2017 anmodede advokat Jane Ranum politiet om at indbringe ransagningen af KÆ's telefon for retten.

Ved kendelse af 15. marts 2018 godkendte Retten i Glostrup ransagningen af mobiltelefonen.

I byrettens kendelse hedder det bl.a.:

> ”Som fastslået i Østre Landsrets kendelse af 7. marts 2018, , finder retten, at politiet har været beføjet til ved magtanvendelse at have presset KÆ's tommelfinger mod telefonen for at låse den op. Retten har herved lagt vægt på, at tvangsindgrebet må sidestilles med legemsbesigtigelse i form af fingeraftryk, jf. retsplejelovens § 792, stk. 1, nr. 1, og at politiet, når betingelserne for ransagning er opfyldt,

vil kunne foretage indgrebet, såfremt betingelserne i retsplejelovens kapitel 72 tillige er opfyldt, hvilket er tilfældet i nærværende sag.

Herefter godkender retten den foretagne ransagning, jf. tillige retsplejelovens § 794, stk. 1, og 2, og § 796, stk. 3."

Ved kendelse af 26. april 2018 stadfæstede Østre Landsret byrettens kendelse.

Anklagemyndigheden har under sagens behandling fremlagt to rapporter, der navnlig omhandler politiets tekniske muligheder for at få adgang til data på smartphones. Af politirapport af 2. november 2017 hedder det:

"*Emne: Vedrørende adgang til data på smartphones*

Denne rapport er begrænset i nogen form, da politiet ikke ønsker at tilkendegive præcist hvilke tekniske muligheder politiet har for at sikre beviser eller spor fra mobiltelefoner.

Oplysningerne i denne rapport kan være ændret om kort tid da de omhandler et foranderligt område, som er i konstant udvikling.

Der benyttes i dag primært to styresystemer til smartphones: Android (Samsung, HTC, LG etc.) samt iOS (Apple iPhone).

Generelt gælder nedenstående for begge styresystemer:

En telefon kan indstilles således, at man i stedet for sin pinkode kan benytte fingeraftryk via en sensor på telefonen. Hvis fingeraftrykket ikke er benyttet i et af producenten eller brugeren bestemt tidsinterval, eller hvis telefonen har været genstartet (eks. ved en opdatering eller den løber tør for strøm), skal der indtastes pinkode før fingeraftryksfunktionen igen kan benyttes.

Ovenstående tidsinterval kan variere fra alt mellem få timer til flere døgn afhængigt af producent, software version, brugerindstillinger, hvornår telefonen sidst har været tilgået osv.

Det er ikke muligt for politiet at fastslå på tværs af platforme om data kan udlæses fra en given telefon, medmindre der er foretaget en grundig undersøgelse af denne på forhånd. Ved forsøg på at udlæse data uden rette pinkode, er der en risiko for at data går tabt og ikke kan genskabes.

Af hensyn til dette vil udlæsning af data altid foretrækkes, når telefonen ikke er låst."

I politirapport af 23. august 2018 hedder det bl.a.:

"*Emne: Vedrørende oplåsning og adgang til data på smartphones ved hjælp af indbygget fingeraftrykssensor.*

Denne rapport har til formål at belyse spørgsmål, i forbindelse med kæreskrift fra Jane Ranum af 8. august 2018, samt at tydeliggøre sagen for Højesteret.

Det er generelt svært at give entydige ja/nej svar på Ad 2, Ad 3 og fjernsletning da alt afhænger af hvilken producent, hvilket styresystem, hvilken version og også eventuelle indstillinger som brugeren selv har sat på sin telefon.
…

*Ad 2):*

"At touch-åbningen ikke kan ligestilles med åbning med rette pinkode eller overflødiggøre brug af rette pinkode":

I alle tilfælde vil en oplåsning (med touch) give adgang til brugerfladen (det som brugeren oplever) på telefonen, og dermed give Politiet mulighed for at tage billeder af skærmen og de beviser som måtte findes. Denne metode benyttes jævnligt, og stadig stigende, da flere applikationer (app's) har krypteret deres data.

Nogle af disse applikationer er designet til at forhindre en egentlig datasikring, og det er generelt et teknisk "kap-løb" mellem producenter og myndigheder for at afdække f.eks. kommunikation.

Der findes flere applikationer som er knyttet op på en konto, og hvor denne konto er afhængig af, at brugeren er "logget ind". Dette kunne eksempelvis være "Snapchat", hvor indholdet kun kan ses når telefonen har dataforbindelse. Ved "Snapchat" kan kun 1 bruger være logget ind på brugerprofilen, og det er ved flere undersøgelser konstateret, at brugeren er logget af når Politiet får låst telefonen op. Dette har betydet at Politiet er gået glip af indholdet.

Et andet eksempel kunne være den krypterede applikation "Wickr", som også bliver benyttet meget. Ved denne kan man indstille sine beskeder til at slette sig selv helt ned til få sekunder efter, at de er læst. Ved denne undersøgelse benyttes fotografering af skærmen, da det er den eneste mulighed for at sikre indhold.

Generelt kan man sige, at oplåsning af en telefon ved hjælp af fingeraftryk i de fleste tilfælde vil være nok til at kunne udlæse telefonen, alternativt manuelt tilgå indholdet (fotografering af skærmen).

Altså kan det i visse tilfælde sidestilles med oplåsning ved brug af pinkode, og dermed også overflødiggøre brugen af pinkode.

*Ad 3)*

At risikoen for datatab består i alle tilfælde, hvor telefonen åbnes uden rette pinkode – uanset om telefonen er låst op med touch-funktionen:

Da der er tale om teknik, er der altid en risiko for data tab. Denne risiko er situations bestemt, og kan ikke generaliseres.

Et eksempel kunne være, at der er 1% strøm tilbage, og telefonen låses op med touch. Her vil skærmen blive aktiveret, hvilket kræver strøm, hvorefter telefonen automatisk lukker ned for at beskytte sine databaser.

*Supplerende omkring fjernsletning eller anden sletning*

Fjernsletning kan i visse tilfælde undgås ved at fjerne telefonens batteri, men det vil aldrig være at foretrække. I størstedelen af alle smartphones, er batteriet nemlig umiddelbart utilgængeligt. Flere nye telefoner er limet sammen, hvorfor fjernelse af batteriet typisk vil tage lang tid og kræve specialværktøj.

Typisk vil udtagelse af telefonens sim-kort være en bedre løsning for at forhindre fjernsletning. Dette er dog datasikringsmæssigt heller ikke ønskeligt, men kan være nødvendigt i forhold til andre omstændigheder.

Det er ikke alle låste telefoner, som man kan sætte på flytilstand uden koden.

I forhold til at sikre telefonens indhold, er det ikke ønskeligt, men kan i visse tilfælde være nødvendigt, at fjerne batteriet eller tage sim-kortet ud."

**Anbringender**

KÆ har anført navnlig, at der er tale om et straffeprocessuelt tvangsindgreb, som kræver lovhjemmel, som bl.a. i betragtning af forbuddet mod selvinkriminering og indgrebets mulige konsekvenser bør være klar og sikker. Retsplejeloven indeholder ikke en sådan hjemmel.

Indgrebet indebærer både en ransagning af telefonen, hvilket der kan være hjemmel til efter retsplejelovens kapitel 73, og et indgreb i forhold til sigtedes legeme, som hjemles i kapitel 72.

Det bestrides ikke, at kriminalitetskravet og indikationskravet er opfyldt efter reglerne i kapitel 72 og 73.

Retsplejeloven indeholder imidlertid ikke hjemmel til at kombinere to tvangsindgreb, herunder heller ikke ransagning og legemsindgreb. En situation som den foreliggende, som er en konsekvens af den teknologiske udvikling, har retsplejeloven ikke taget højde for.

Den tvangsmæssige afgivelse af fingeraftryk kan heller ikke anses for at udgøre et accessorium til ransagningen. Hjemmelen til ransagning indeholder således ikke en hjemmel til tvangsmæssig afgivelse af fingeraftryk.

Nyere teknologi muliggør identifikation på flere måder end fingeraftrykslæsning, herunder f.eks. via irisgenkendelse, stemmegenkendelse, ansigtsgenkendelse mv. Der mangler en lovgivningsmæssig afgrænsning af, hvilke tvangsmæssige legemsindgreb en sigtet i givet fald har pligt til at underkaste sig, herunder hvordan disse tvangsindgreb skal kunne anvendes. Voldsomheden af biometriske tvangsindgreb vil variere, herunder vil tvangsmæssig åbning af telefon ved fingeraftrykslæsning være mindre vanskelig end f.eks. åbning ved irisgenkendelse, hvor en sigtet skal kunne bringes til at stirre på en bestemt måde på telefonen. Hjemmel til sådanne tvangsindgreb kan ikke blot findes i regler om blodprøver, fingeraftryk og dna mv., men må kræve særskilt hjemmel.

Det har aldrig været formålet med reglerne i retsplejelovens kapitel 72 om legemsindgreb, at disse regler skulle give hjemmel til, at legemet eller legemsdele kan benyttes til at give adgang til oplysninger. Det følger af forarbejderne til kapitel 72, at formålet med reglerne om legemsbesigtigelse er identifikation af gerningsmanden.

At øjemedet vil forspildes er uden betydning, hvis indgrebet ikke har den fornødne lovhjemmel. Det bestrides desuden, at øjemedet ville forspildes, hvis tvangsmæssig fingeraftryksåbning af telefonen ikke blev gennemført.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for ransagning er opfyldt, jf. retsplejelovens § 794, stk. 1 og 2. Ved forsøg på udlæsning af data fra en telefon uden rette pinkode er der risiko for, at data vil gå tabt og ikke kan genskabes. Hvis fingeraftryksfunktionen ikke har været benyttet i en for politiet ukendt periode, vil der skulle indtastes en pinkode, før fingeraftryksfunktionen igen kan benyttes. Der er også risiko for, at andre personer kan tilgå telefonen via internettet og derigennem ændre eller fjerne indhold fra telefonen. Der var derfor risiko for, at vigtige beviser i sagen kunne gå tabt, hvorfor betingelserne for ransagning på øjemedet er opfyldt, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3.

Indgrebet udgør ikke et legemsindgreb efter reglerne i retsplejelovens kapitel 72, men er et accessorium til ransagningen. Det følger således af forarbejderne til retsplejelovens regler om tvangsindgreb samt af retspraksis, at et indgreb i visse tilfælde kan udgøre et accessorium til et andet indgreb, f.eks. politiets tingsødelæggelse i forbindelse med ransagning, politiets midlertidige rådighed over genstande ved ransagning, politiets kortvarige frihedsberøvelse ved

legemsindgreb mod en person, politiets mulighed for at skaffe sig adgang til en lokalitet i forbindelse med opsætning af aflytningsudstyr samt politiets mulighed for at skaffe sig adgang til edb-udstyr ved installering af udstyr til dataaflæsning.

Der er heller ikke i øvrigt i retsplejelovens forstand tale om et legemsindgreb, som efter retsplejelovens forarbejder forudsætter et tvangsindgreb, hvorved der tilvejebringes og fastholdes oplysninger. Politiet har ikke tilvejebragt og fastholdt oplysninger om KÆ's fingeraftryk, men alene midlertidigt anvendt fingeraftrykket som en "teknisk nøgle" til at åbne telefonen. Denne situation må sidestilles med, at politiet under en ransagning af en mistænkts bolig midlertidigt fratager den mistænkte nøglen til boligen med magt for at skaffe sig adgang hertil. Politiets magtanvendelse er i den forbindelse hjemlet direkte i politilovens § 15, nr. 3.

Der er – uanset politiet i denne sag måtte anvende magt for at fremtvinge, at KÆ afgav sit fingeraftryk for at åbne telefonen – tale om en foranstaltning af meget lidt indgribende karakter, og som indebærer ringe eller ingen ubehag eller ulejlighed for den pågældende.

Der gælder efter reglerne om legemsbesigtigelse af en sigtet i retsplejelovens § 792 a, stk. 1 – til en vis grad – et lempeligere kriminalitetskrav end ved ransagning efter § 794, stk. 1 og 2.

En samlet vurdering af omstændighederne i denne sag bør derfor føre til, at indgrebet alene behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 73 om ransagning og ikke som anført af landsretten tillige kapitel 72 om legemsindgreb. Oplysningerne om politiets fremgangsmåde ved ransagningen skal alene indgå som led i en samlet vurdering af, om ransagningen var et proportionalt og tilstrækkeligt skånsomt indgreb, jf. § 797, stk. 1, og § 798, stk. 1, hvilket er tilfældet i denne sag.

**Højesterets begrundelse og resultat**

*Sagens problemstillinger*

Sagen angår, om politiets ransagning af KÆ's mobiltelefon den 29. august 2017 kan godkendes.

Ransagningen er foretaget i forbindelse med anholdelsen af KÆ og uden forudgående retskendelse. Ransagningen er gennemført ved, at KÆ's tommelfinger ved brug af magt blev presset ned på mobiltelefonens fingeraftrykslæser.

KÆ har anført, at der ikke er hjemmel til dette indgreb, og at indgrebet i øvrigt kun kunne være foretaget efter forudgående retskendelse.

Anklagemyndigheden har anført, at der er hjemmel til indgrebet i retsplejelovens bestemmelser om ransagning, og at der bestod en risiko for, at data på telefonen ville være utilgængelige eller gå tabt, hvis retskendelse skulle afventes.

*Hjemmelen for tvangsindgrebet*

Formålet med tvangsindgrebet var for politiet at skaffe sig adgang til data, der befandt sig på KÆ's mobiltelefon. Der er derfor tale om en ransagning omfattet af retsplejelovens kapitel 73.

KÆ ville ikke oplyse pinkoden til telefonen eller åbne telefonen ved brug af sit fingeraftryk. Højesteret finder, at den magt, der kortvarigt har været anvendt ved at anbringe KÆ's tommelfinger på mobiltelefonen, så indholdet på telefonen kunne udlæses eller i øvrigt dokumenteres, var nødvendig for at gennemføre ransagningen, og at den derfor som et accessorium er omfattet af det straffeprocessuelle tvangsindgreb, der er hjemlet i retsplejelovens § 794, stk. 1 og 2, jf. § 793, stk. 1, nr. 1, om ransagning af bl.a. aflåste genstande. Det svarer til, at politiet under en ransagning af en mistænkts bolig midlertidigt frataget den mistænkte nøglen til boligen med magt for at skaffe sig adgang hertil. Også i andre sammenhænge kan et straffeprocessuelt tvangsindgreb i visse tilfælde udgøre et accessorium til et andet indgreb, f.eks. politiets kortvarige frihedsberøvelse af en person ved legemsindgreb og politiets mulighed for at skaffe sig adgang til en lokalitet i forbindelse med opsætning af aflytningsudstyr.

Højesteret finder, at indgrebet ikke tillige skal bedømmes efter retsplejelovens regler om legemsbesigtigelse. Højesteret bemærker i den forbindelse, at legemsindgreb (herunder legemsbesigtigelse) efter forarbejderne til retsplejelovens bestemmelser herom (betænkning nr. 1104/1987 s. 36) omfatter indgreb, hvorved der tilvejebringes og fastholdes oplysninger om et levende menneskeligt legeme eller dele heraf – herunder f.eks. fingeraftryk – eller oplysnin-

ger om, hvorvidt genstande er anbragt på eller i legemets hulrum, samt visitation af tøj og optagelse af personfotografi med henblik på identifikation, hvilket ikke er tilfældet i den foreliggende sag.

Højesteret tiltræder – og det er i øvrigt uomtvistet – at grundbetingelserne i retsplejelovens § 794, stk. 1 og 2, jf. § 793, stk. 1, nr. 1, for at foretage ransagning af KÆ's mobiltelefon er opfyldt.

Det er herudover i retsplejelovens § 797 fastsat, at ransagning ikke må foretages, såfremt det efter undersøgelsens formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som undersøgelsen må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Ved vurderingen af, om dette proportionalitetskrav er opfyldt, må indgå den fysiske magtanvendelse, der er nødvendig for at anbringe den mistænktes finger på den pågældendes mobiltelefon for at låse den op, sammenholdt med den lovovertrædelse, den pågældende er mistænkt for. I den foreliggende sag, der angår grov kriminalitet, som typisk indebærer brug af mobilkommunikation, finder Højesteret, at proportionalitetskravet utvivlsomt er opfyldt.

De materielle betingelser for indgrebet er derfor opfyldt.

*Fravigelse af kravet om forudgående retskendelse*
Afgørelse om ransagning vedrørende de genstande og lokaliteter, der er nævnt i retsplejelovens § 793, stk. 1, nr. 1, træffes ved rettens kendelse, jf. § 796, stk. 2. Såfremt undersøgelsens øjemed ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om at foretage ransagningen, jf. § 796, stk. 3.

Efter de foreliggende tekniske oplysninger består der et formentligt relativt kort – men ukendt – tidsrum, hvor åbningen af en mobiltelefon med fingeraftrykslæser kan gennemføres ved brug af fingeraftryk, og der består en risiko for, at indholdet på mobiltelefonen fjernslettes.

Højesteret lægger derfor til grund, at der var risiko for, at politiets mulighed for at skaffe sig oplysninger fra KÆ's mobiltelefon ville gå tabt, hvis ransagning af telefonen skulle afvente indhentelse af retskendelse. Højesteret tiltræder derfor, at betingelsen om, at undersøgelsens øjemed ville forspildes, såfremt retskendelse skulle afventes, er opfyldt, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3.

*Andre formelle betingelser*

Efter retsplejelovens § 798, stk. 2, skal politiet vejlede den mistænkte om adgangen til at få spørgsmålet om ransagningens lovlighed indbragt for retten, når ransagningen er foretaget uden forudgående retskendelse, og den mistænkte kan kræve, at et af den pågældende udpeget vidne er til stede under ransagningen, medmindre tidsmæssige eller efterforskningsmæssige grunde taler herimod.

Politiet burde som foreskrevet i bestemmelsen have vejledt om adgangen til at få spørgsmålet om ransagningens lovlighed indbragt for retten. Højesteret finder endvidere, at det forhold, at KÆ ikke fik adgang til at udpege et vidne til at være til stede i forbindelse med den tvangsmæssige åbning af mobiltelefonen med hans fingeraftryk, ikke var berettiget ud fra tidsmæssige eller efterforskningsmæssige hensyn.

Disse formelle fejl kan imidlertid efter omstændighederne ikke føre til, at ransagningen ikke godkendes.

*Konklusion*

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse om godkendelse af ransagningen.

## Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

**--oo0oo--**

**Udskriftens rigtighed bekræftes.**
**Højesteret, den 14. februar 2019.**

**Kirsten Lohmann**
**kontorfuldmægtig**

**UDSKRIFT**

**AF**

**ØSTRE LANDSRETS RETSBOG**

**_____**

Den 26. april. 2018 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen, Bredgade 59, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Louise Saul, Janni Christoffersen og Jesper Jarnit (kst.), førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges

17. afd. nr. :
Anklagemyndigheden
mod
KÆ
Født maj 1993
(advokat Jane Ranum, besk.)

Ingen var indkaldt eller mødt.

Der fremlagdes udskrift af retsbogen fra Glostrup Ret ( ) med bilag, rettens fremsendelsesbrev af 4. april 2018 samt kæreskrift af 28. marts 2018 fra advokat Jane Ranum på vegne af KÆ .

KÆ har kæret Glostrup Rets kendelse af 15. marts 2018, hvorefter retten godkendte en ransagning foretaget den 29. august 2017 af en mobiltelefon tilhørende KÆ

KÆ har nedlagt påstand om, at indgrebet kendes ulovligt. Til støtte herfor er det gjort gældende blandt andet, at de almindelige regler om ransagning ikke bør kunne finde anvendelse i et tilfælde som det foreliggende, da indgrebet kun kunne gennemføres ved anvendelse af et tvangsmæssigt legemsindgreb over for sigtede. Det er endvidere gjort gældende, at øjemedet ikke forspildes ved at undlade at åbne telefonen med fingeraftryk, idet forholdet i så fald svarer til andre tilfælde, hvor politiet ikke er i besiddelse af rette kode til åbning af en mobiltelefon.

Anklagemyndigheden har ikke udtalt sig i anledning af kæren.

Det fremgår af politirapporten af 12. oktober 2017, at politiet i forbindelse med en anholdelse af KÆ besluttede, at hans mobiltelefon, som han havde i sin besiddelse, skulle ransages, og at KÆ ikke ønskede at bistå politiet med åbning af telefonen. Politiet besluttede herefter, at telefonen skulle åbnes med henblik på at undgå sletning af dens indhold, og KÆ blev i den forbindelse ilagt håndjern, således at telefonen kunne åbnes via aftryk fra hans tommelfinger.

Forsvareren har den 27. oktober 2017 anmodet anklagemyndigheden om at indbringe ransagningen for retten, hvilket skete ved Københavns Politis brev af 2. november 2017 til Retten i Glostrup.

Efter votering afsagdes

k e n d e l s e :

Ved vurderingen af, om undersøgelsens øjemed ville forspildes, dersom en retskendelse skulle afventes, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3, finder landsretten, at der tillige bør lægges vægt på det i politirapporten af 2. november 2017 oplyste, hvorefter der ved forsøg på at udlæse data uden rette pinkode er risiko for, at data går tabt og ikke kan genskabes.

Herefter og af de grunde, som i øvrigt er anført af byretten, godkender landsretten den foretagne ransagning.

Landsretten stadfæster derfor byrettens kendelse.

T h i  b e s t e m m e s :

Byrettens kendelse stadfæstes.

Sagen sluttet.

Retten hævet.

**(Sign.)**

— — —

**Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 26-04-2018**

**Marina Høgh Staufeldt**

**Retsassistent**

**Udskrift af retsbogen**

Den 15. marts 2018 kl. 13.00 blev retten sat af dommer Anne Bendfeldt Westergaard.

Retsmødet var lukket.

Rettens nr.
Politiets nr.

Anklagemyndigheden
mod
KÆ
Født maj 1993

Ingen var mødt eller tilsagt.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at ransagning af KÆ's telefon godkendes. Til støtte herfor er anført blandt andet, at KÆ på tidspunktet for ransagningen var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 191 og blev varetægtsfængslet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Sagen vedrører grov, organiseret narkotikakriminalitet begået i forening med andre medsigtede, hvoraf flere allerede var varetægtsfængslet. Ransagningen blev foretaget i forlængelse af anholdelsen og var af væsentlig betydning for sagen for at søge efter beviser, herunder smskorrespondance mv. Henset til det korte tidsrum, hvor det er muligt at oplåse en smartphone ved brug af fingeraftryk, var det nødvendigt at gøre det på øjemedet. I forbindelse hermed var anvendelsen af KÆ's fingeraftryk at betragte som nøglen til at låse telefonen op og derfor et accessorium til ransagningen, som politiet i medfør af politilovens § 15 måtte gennemtvinge med den fornødne magt.

KÆ har nedlagt påstand om, at ransagningen ikke godkendes. Til støtte herfor er anført blandt andet, at ransagningen blev foretaget, mens han havde sine hænder i håndjern på ryggen. Denne fremgangsmåde, som reelt indebærer kompulsiv tvang og anvendelse af egen legemsdel, savner lovhjemmel og er derfor ulovlig. Det bestrides samtidig, at øjemedet ville være forspildt, dersom retskendelse skulle afventes. Politilovens § 15, nr. 3, benyttes, hvor der efter retsplejelovens bestemmelser iværksættes strafprocesuelle indgreb. For at bestemmelsen kan anvendes, må det være klart og åbenbart, at der er hjemmel til indgrebet, hvilket ikke er tilfældet her.

Retten afsagde

**Kendelse**

Retten bemærker indledningsvist, at det ikke fremgår af rapporten af 12. oktober 2017, om KÆ i forbindelse med ransagningen blev vejledt om, at ransagning på øjemedet kunne indbringes for retten, jf. retsplejelovens § 798, stk. 2, jf. § 796, stk. 3. Manglende overholdelse af denne bestemmelse kan dog ikke føre til, at ransagningen kendes ulovlig.

Det er under sagen ikke bestridt, at KÆ med rimelig grund er mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 191, der kan medføre fængselsstraf, ligesom det lægges til grund, at ransagning af KÆ's telefon henset til sagens karakter og omfang er af væsentlig betydning for efterforskningen.

Efter det oplyste i politiets rapport af 2. november 2017 vedrørende adgang til data på smartphones lægger retten til grund, at en smartphone er indstillet således, at telefonen skal åbnes med rette pinkode, hvis ikke den inden for et kortere tidsrum aktiveres med fingeraftryk, og at det ikke er muligt for politiet på forhånd at fastslå, om data ellers kan udlæses. Under disse omstændigheder finder retten, at undersøgelsens øjemed ville forspildes, dersom retskendelse skulle være afventet.

Som fastslået i Østre Landsrets kendelse af 7. marts 2018, , finder retten, at politiet har været beføjet til ved magtanvendelse af have presset KÆ's tommelfinger mod telefonen for at låse den op. Retten har herved lagt vægt på, at tvangsindgrebet må sidestilles med legemsbesigtigelse i form af fingeraftryk, jf. retsplejelovens § 792, stk. 1, nr. 1, og at politiet, når betingelserne for ransagning er opfyldt, vil kunne foretage indgrebet, såfremt betingelserne i retsplejelovens kapitel 72 tillige er opfyldt, hvilket er tilfældet i nærværende sag.

Herefter godkender retten den foretagne ransagning, jf. tillige retsplejelovens § 794, stk. 1, og 2, og § 796, stk. 3.

**Derfor bestemmes:**

Ransagningen foretaget den 29. august 2017 af KÆ'S mobiltelefon godkendes.

Sagen sluttet.

Retten hævet.

Anne Bendfeldt Westergaard
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Glostrup, den 15. marts 2018

Alice Hjorth Mogensen
kontorfuldmægtig